

3. Томенко О. А. *Виховання школярів на основі цінностей олімпізму* : метод. рек. / О.А. Томенко; МОН України, СумДПУ. Суми : Видавництво СумДПУ, 2009. 36 с.
4. Щербашин Я. Олімпійська освіта та процес виховання дітей і молоді. *Молода спортивна наука України*. 2009. Т.1. С. 335-339.
5. Siljak V., Djurovic D. Historical Development of the Olympic Movement. *Sport Mont*. 2017. № 15 (3). P. 43–46. DOI: 10.26773/smj.2017.10.008.
6. Young Ambassadors. URL: <https://www.sport.wales/content-vault/young-ambassadors/>
7. FISU. Education. <https://www.fisu.net/education/>
8. Sports for All. URL: <https://www.csit.sport/sports/sport-for-all>
9. Olympic Solidarity. URL: <https://www.olympics.com/ioc/olympic-solidarity>
10. We believe in a society where everyone belongs, through sport. URL: <https://www.olympics.com/en/olympic-refuge-foundation/>
11. Olympism and the Olympic Movement. URL: <https://surl.lu/meprlc>
12. Olympism. URL: <https://olympians.org/woa/olympism/#:~:text=The%20aim%20of%20Olympism%20is,universal%20human%20right%20and%20we>

**Лариса СЕМЕНОВСЬКА,
Роман ДЕЛІЯ**

СТРАТЕГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОЄКТУВАННЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ

Проектування освітнього середовища являє собою цілеспрямовану діяльність, спрямовану на розвиток, трансформацію та вдосконалення сучасних освітніх систем, а також на ефективне вирішення існуючих у них протиріч. У контексті сучасної фахової передвищої освіти це завдання набуває стратегічного значення, оскільки освітнє середовище є ключовою умовою для формування професійної компетентності здобувачів. Актуальність цієї проблеми зумовлена вимогами інтеграції до європейського освітнього простору та динамікою ринку праці, що вимагає переходу від стихійного формування до цілеспрямованого, науково обґрунтованого конструювання простору. Таке середовище має забезпечувати не лише передачу знань, а й розвиток практичних навичок, соціальної адаптації та творчого потенціалу майбутнього фахівця. Ключовим викликом є потреба у створенні дуально-орієнтованого середовища, яке ефективно поєднує теоретичну підготовку в аудиторіях з практичною діяльністю на виробництві. Непроєктоване або застаріле освітнє середовище гальмує інноваційні процеси, обмежує впровадження

компетентнісного підходу та знижує конкурентоспроможність випускників на ринку праці.

В сучасних педагогічних та психологічних дослідженнях середовище розглядається як невід'ємна частина життєдіяльності індивіда та важливий регулятор його соціальної поведінки. Особистість взаємодіє з елементами середовища через процеси адаптації та, водночас, через його активне перетворення. Таким чином, цінність поведінкових проявів значною мірою залежить від сформованого образу середовища. Дослідження механізмів такої людино-середовищної інтеракції підтверджують важливість застосування проєктного підходу для управління цим соціальним процесом. Проблематика проєктування освітнього середовища активно розроблялася в українській педагогіці, де праці таких учених, як В. Г. Кремень, В. В. Ягупов, С. О. Сисоєва, заклали філософські, психологічні та дидактичні основи дослідження. Науковці підкреслюють, що освітнє середовище тлумачиться як сукупність умов, що цілеспрямовано створюються для забезпечення реалізації мети освіти, розвитку і саморозвитку особистості.

Напрями вивчення проблеми можна узагальнити у трьох ключових блоках: теоретико-методологічний (визначення сутності та структури освітнього середовища як системного об'єкта, включаючи суб'єктний, просторово-предметний та соціальний компоненти), модельно-проєктний (розробка конкретних моделей та алгоритмів конструювання інноваційного та інформаційно-комунікаційного середовищ) та управлінсько-стратегічний (аналіз освітнього середовища як об'єкта управління, розробка критеріїв оцінки його ефективності). Переважна більшість праць сфокусована на загальноосвітніх або університетських закладах, що підкреслює необхідність спеціалізації досліджень саме для фахового коледжу, де критично важливим є елемент професійної підготовки.

Педагогічне проєктування охоплює широкий спектр застосувань: від загальної теорії та розробки систем внутрішнього управління до інструментів керування навчально-пізнавальною та творчою діяльністю. Проєкт визначається як обмежена за часом, цілеспрямована діяльність, метою якої є зміна певної системи відповідно до встановлених критеріїв якості, ресурсних обмежень та специфічної організації. Зростання уваги до проєктного менеджменту зумовлене потребою реагувати на глобалізацію, інноваційність та інформатизацію. Будь-яка замкнута система в сучасних умовах є неконкурентоспроможною. Це висуває специфічну вимогу до включеності проєкту у ширший контекст зовнішнього середовища. Будь-яка дія має оцінюватися не лише з позиції внутрішніх факторів системи, але й через оцінку її можливих наслідків (ризиків та ефектів) для зовнішнього соціального середовища, що лягло в основу так званої екологічної парадигми та концепції сталого розвитку. Узагальнення концептуальних визначень дозволяє виділити ключові характеристики проєкту, зокрема

інноваційність (переведення системи до бажаного стану), конкретну мету та результат, визначену тривалість, обмеженість ресурсів та кошторису, комплексність та розмежування. Структура проєкту традиційно поділяється на три ключові розділи, спрямовані на зниження невизначеності майбутнього: бажаний образ майбутнього, аналіз потенціалу розвитку та інструментарій переведення. Для цілісного функціонування проєкту виділяють три його складники: проєктування (розробка моделі/рішення), управління проєктом (практична реалізація) та системний ефект проєкту (вибудовування ефективної системи діяльності проєктної групи).

Проєктування освітнього середовища фахового коледжу має враховувати його практикоорієнтовану специфіку. Освітнє середовище коледжу – це не лише аудиторії та бібліотеки, а й навчально-виробничі майстерні, симуляційні центри, а також соціальне середовище, що моделює професійні взаємини. Освітнє середовище фахового коледжу є багатоаспектною системою, що «об'єднує навчальні, інформаційні й організаційні ресурси та створює умови для цілеспрямованого професійного розвитку» [1, с. 13]. Стратегічні аспекти проєктування повинні охоплювати довгострокові цілі розвитку закладу. Ключовим тут є принцип партнерства та мережовості: проєктування освітнього середовища як відкритої системи, інтегрованої з підприємствами-роботодавцями. Це вимагає створення спільних лабораторій, навчально-тренувальних полігонів та використання ресурсів зовнішніх партнерів. Не менш важливим є аспект цифрової інтеграції: комплексне впровадження інформаційно-освітнього середовища. Інформаційне освітнє середовище має бути не просто набором комп'ютерів, а єдиною динамічною платформою для організації навчального процесу, контролю якості та індивідуалізації навчання. Також необхідно приділяти увагу ергономіці та безпеці: проєктуванню фізичного простору, що відповідає сучасним вимогам техніки безпеки (особливо у виробничих майстернях) та психологічного комфорту. Нарешті, культурно-виховна складова передбачає інкорпорацію національно-патріотичного та професійно-етичного виховання в усі елементи освітнього середовища, перетворюючи його на центр формування громадянської та професійної ідентичності. Стратегічне проєктування освітнього середовища фахового коледжу, по суті, є проєктним менеджментом якості освіти, спрямованим на забезпечення гнучкості та відповідності підготовки реальним потребам економіки. Проєктування освітнього середовища є багатофакторним процесом, що перебуває під впливом зовнішнього середовища, стратегічного вибору та поведінки учасників. В умовах суспільних трансформацій цей процес є стратегічною відповіддю на пошук нових, чітких орієнтирів організації освітнього простору, вимагаючи синтезу функціонального, інформаційно-дидактичного, інституційно-

управлінського та соціально-інклюзивного підходів. Успіх закладу визначається його здатністю перейти від функціонального підходу до системного конструювання простору, що підтримує компетентнісний розвиток.

Проведене дослідження підтверджує, що проектування освітнього середовища у системі фахової передвищої освіти перестає бути суто педагогічним завданням і набуває статусу стратегічного менеджменту якості освіти. В умовах системної трансформації, спричиненої внутрішніми викликами та зовнішніми шоками, зокрема повномасштабною війною та її наслідками, проектування освітнього середовища є критичним інструментом для забезпечення стійкості та розвитку освітнього процесу.

Сучасні проблеми української освіти нерозривно пов'язані зі складними обставинами військового стану. Наслідки війни (руйнування інфраструктури, вимушена міграція, постійний психологічний тиск та необхідність дистанційного навчання) висувають безпрецедентні вимоги до освітнього середовища, роблячи його непередбачуваним, фрагментованим та потенційно небезпечним. У цих умовах проєктний підхід повинен бути спрямований не лише на академічні результати, але й на забезпечення фізичної та психологічної безпеки учасників освітнього процесу, адаптацію навчальних програм до потреби гнучкості та надання психосоціальної підтримки. Створення безпечного, хоча і віртуального, навчального простору стає головною вимогою до управління проєктами в освіті.

Одним із найважливіших стратегічних векторів у відповідь на сучасні виклики є комплексна цифровізація освітнього середовища. Вона передбачає не просто використання ІКТ, а створення єдиного, ресурсно-орієнтованого інформаційно-освітнього середовища, що інтегрує навчальні матеріали, комунікаційні платформи, інструменти контролю якості та індивідуальні освітні траєкторії. Цифрова інтеграція забезпечує гнучкість освітнього процесу, дозволяючи оперативно реагувати на зміни, підтримувати зв'язок з тими, хто перебуває у міграції чи на тимчасово окупованих територіях, а також сприяє впровадженню партнерства та мережовості з виробництвом.

Водночас, успішне проектування освітнього середовища неможливе без гуманізації середовища. У гонитві за цифровізацією та функціональністю критично важливо зберегти людиноцентричний підхід. Гуманізація передбачає: створення простору, який стимулює творчість, соціальну адаптацію та психологічний комфорт; врахування індивідуальних потреб здобувачів, особливо тих, хто має особливі освітні потреби або постраждав від війни (інклюзивність); формування культурно-виховної складової, яка перетворює освітнє середовище на центр розвитку професійної та громадянської ідентичності.

Отже, проектування освітнього середовища має забезпечувати баланс між технологічною ефективністю (цифровізація) та емоційним благополуччям і розвитком особистості (гуманізація). Саме синтез функціонального, інформаційно-дидактичного, інституційно-управлінського та соціально-інклюзивного підходів дозволить фаховим коледжам перейти від функціонального існування до системного конструювання простору, що підтримує стійкий і компетентнісний розвиток майбутнього фахівця в умовах сучасних складних реалій.

Список використаних джерел

1. Братко М. В. Сутнісний зміст поняття «освітнє середовище вищого навчального закладу». *Педагогічний процес: теорія і практика*. 2014. С. 11–17.
2. Гуменюк Т. Проектування як педагогічний феномен. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua>
3. Кононець Н. В. Інформаційно-освітнє середовище як дидактична основа для ресурсно-орієнтованого навчання студентів в аграрному коледжі. *Витоки педагогічної майстерності* : зб. наук. праць. Полтава, 2013. С. 129–135.
4. Лісовий В. Педагогічне проектування та його роль у підготовці майбутнього фахівця-педагога. URL: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/2600>
5. Слободанюк О. Аналіз поняття «проект», «проектна технологія», «педагогічне проектування» у дослідженнях зарубіжних та вітчизняних науковців. URL: <http://core.ac.uk>
6. Суліма Є. М. Концептуальні засади створення єдиного освітнього середовища. *Комп'ютер у школі та сім'ї*. 2010. № 5. С. 3–7.

Світлана МИРОНЕНКО

РОЛЬ АНАТОМІЧНИХ ЗНАНЬ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

Сучасний розвиток фізкультурно-спортивної галузі детермінує необхідність підвищення якості професійної підготовки фахівців, зокрема, поглиблення їх природничо-наукової освіченості. Серед ключових елементів цієї підготовки знання з анатомії та спортивної морфології виступають базисом, що дозволяють не лише системно розуміти будову і функціонування людського тіла, але й слугують практичними інструментами для забезпечення ефективності педагогічної і тренерської діяльності.

Аналіз наукових джерел [1; 3] констатує посилення уваги дослідників до проблеми анатомічних знань як структурного елементу